

**Χαιρετισμός Επιτρόπου Διοικήσεως και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στη
εκδήλωση «« Ευρωεκλογές 2014: Ήρθε η ώρα της ποσόστωσης; »**

14 Μαΐου 2014

Αγαπητοί φίλοι και φίλες,

Καταρχήν θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την παρουσία σας στη σημερινή εκδήλωση που συνδιοργανώνει το Γραφείο μου με το Γραφείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Κύπρο για να συζητήσουμε για ένα τόσο διαχρονικά επίκαιρο θέμα, όπως αυτό της συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική ζωή του τόπου.

Όπως γνωρίζετε, η αποστολή του Επιτρόπου Διοικήσεως, ως Αρχή Ισότητας, είναι να ενεργεί ως ανεξάρτητος φορέας καταπολέμησης των διακρίσεων και προώθησης και προαγωγής της αρχής της ισότητας. Στο πλαίσιο της θεσμικής αυτής αποστολής εντάσσεται και το ευρύτερο ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων, ιδιαίτερα κατά τη διεξαγωγή εκλογών για την ανάδειξη εκπροσώπων σε αυτά, όπως στη Βουλή, Ευρωβουλή και στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης.

Η Αρχή Ισότητας υπέβαλε το 2011 δύο σχετικές με το υπό συζήτηση θέμα Τοποθετήσεις¹. Η πρώτη αφορούσε στην ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών σε θέσεις λήψεως αποφάσεων της πολιτικής και δημόσιας ζωής και η δεύτερη στην άρνηση προβολής από το ΡΙΚ τηλεοπτικού φιλμ σχετικά με τη γυναικεία υποψηφιότητα στις τότε βουλευτικές εκλογές. Στις τοποθετήσεις αυτές το υπό συζήτηση θέμα προσεγγίστηκε υπό την οπτική ότι πρόκειται για πτυχή του ευρύτερου προβλήματος των έμφυλων διακρίσεων, που ο περιορισμός τους και πολύ περισσότερο η εξάλειψή τους, όπως διαπιστώνεται, είναι εξαιρετικά δυσχερές.

Στην Κύπρο, (και όχι μόνο) και παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί κατά τα τελευταία χρόνια με τη θεσμική κατοχύρωση του πολιτικού δικαιώματος της

---

¹ ΑΙΤ 2/2011(αναφορικά με την άρνηση του ΡΙΚ να προβάλει τηλεοπτικό φιλμ σχετικά με τη γυναικεία υποψηφιότητα στις βουλευτικές εκλογές του 2011) & Α.Ι.Τ. 3/2011.

συμμετοχής της γυναίκας στην πολιτική ζωή σε σωρεία διεθνών και ευρωπαϊκών κειμένων,² με βάση τα στατιστικά στοιχεία, οι γυναίκες εξακολουθούν να υποεκπροσωπούνται στα κέντρα λήψης αποφάσεων, παρόλο που αποτελούν την πλειοψηφία του εκλογικού σώματος.

Οι λόγοι συνδέονται κύρια με τις αιτίες των διακρίσεων λόγω φύλου, που διαχρονικά ανάγονται σε ιδεολογικούς, ιστορικούς, κοινωνιολογικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες, με βαθιές ρίζες, οι οποίοι έχουν διαμορφώσει και παγιώσει πρότυπα, αντιλήψεις και προκαταλήψεις με ισχυρές αντιστάσεις, που παρακωλύουν την εξάλειψη ή έστω τον περιορισμό των διακρίσεων.

Είναι η θέση του Γραφείου μου ότι για τους λόγους αυτούς και προκειμένου να λειτουργήσει το νομοθετικό αυτό πλαίσιο καταλυτικά στο μέλλον και να επιτευχθεί η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική ζωή χρειάζονται κυρίως **πρακτικά και αποτελεσματικά μέτρα**, που θα συμβάλουν **άμεσα** στη διαμόρφωση κοινωνικής συνείδησης και θα κατοχυρώνουν ουσιαστικά την αρχή των ίσων ευκαιριών ανάμεσα στα δύο φύλα στις εκάστοτε εκλογικές αναμετρήσεις.

Η εισαγωγή των θετικών μέτρων στηρίζεται στην παραδοχή ότι **η τυπική ισότητα δεν επαρκεί**, προκειμένου να εκλείψουν οι ανισότητες που υφίστανται οι γυναίκες, **αλλά απαιτούνται μέτρα που να στοχεύσουν συγκεκριμένα στους προβληματικούς τομείς** και να μεταβάλλουν τις υπάρχουσες συνθήκες, προωθώντας έτσι την ισότητα των ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, ιδιαίτερα όσον αφορά τη συμμετοχή των γυναικών σε θέσεις λήψης πολιτικών αποφάσεων.³ Τα θετικά μέτρα αποτελούν το μέσο στην αντιμετώπιση της

---

² Όπως στην Παγκόσμια Διακήρυξη Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, στη Συνθήκη για τα Πολιτικά Δικαιώματα των γυναικών, στη Διεθνή Συμφωνία για τα Αστικά και Πολιτικά Δικαιώματα και στη Διεθνή Συμφωνία για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτισμικά Δικαιώματα, στη Συνθήκη για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών.

³ Communication by the Commission to the Council and the European Parliament on the interpretation of the judgment of the European Court of Justice on 17 October 1995 in case C- 450/93 Kalanke COM (96) 88 final 27-3-1996, Δες επίσης *Marschall v. Land Nordrhein- Westfalen*, [Case C-409/95](#), [1997].

συγκεκριμένης επιμέρους παθολογίας στο επίπεδο των γενεσιουργών λόγων που την προκάλεσαν, σε αντιδιαστολή με τα **αρνητικά μέτρα**, όπως είναι η απαγόρευση των άμεσων διακρίσεων και των συγκαλυμμένων ή έμμεσων διακρίσεων που απαγορεύονται νομοθετικά.

Η εισαγωγή ποσοτώσεων⁴ συνιστά ένα **προσωρινό θετικό μέτρο**, δηλωτικό για την αντίληψη περί δημοκρατίας που θα πρέπει η Πολιτεία να στηρίζει, δίδοντας κίνητρα στο μισό του πληθυσμού να συμμετέχει ενεργά στην πολιτική ζωή του τόπου, προκειμένου να ανατραπεί, έστω και στο επίπεδο της σωματικής παρουσίας στους χώρους όπου παίρνονται οι πολιτικές αποφάσεις, το στερεότυπο του «πολιτικό=ανδρικό».

Η εισήγηση για εισαγωγή ποσοτώσεων ανταποκρίνεται πλήρως στις δεσμεύσεις που υπέχει η Δημοκρατία από την επικύρωση της Συνθήκης για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW).⁵ Συγκεκριμένα, στις τελικές παρατηρήσεις της Επιτροπής των Η.Ε για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (25/3/2013) αναφορικά με την 6^η & 7^η Περιοδική Έκθεση της Κύπρου, η Επιτροπή καλεί τη Δημοκρατία να λάβει όλα τα αναγκαία μέτρα για να αυξήσει τη συμμετοχή των γυναικών εξετάζοντας και την υιοθέτηση προσωρινών μέτρων όπως οι ποσοτώσεις για να επιταχυνθεί η διαδικασία.

Πρόσθετα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο⁶ αναγνωρίζοντας ότι οι υφιστάμενοι νομικοί κανόνες είναι ανεπαρκείς για την εξάλειψη όλων των ανισοτήτων που εκδηλώνονται στην πράξη, κάλεσε τα Κράτη Μέλη να χαράξουν μια **πολιτική θετικής δράσης** που να αποβλέπει στην εξάλειψη των ανισοτήτων που εκδηλώνονται στην πράξη και θίγουν τις γυναίκες στην επαγγελματική τους ζωή, και ειδικότερα, να φροντίσουν ώστε οι θετικές δράσεις να περιλαμβάνουν, στο μέτρο του δυνατού, δράσεις σχετικές με την ενθάρρυνση της υποβολής

---

⁴ (νομοθετικών =υλοποιούνται με νομο/σύνταγμα ή κομματικών=δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται εθελοντικά από πολιτικά κόμματα(καταστατικό) για να συμπεριλαμβάνουν ένα ποσοστό γυναικών στους εκλογικούς καταλόγους επιλογής των υποψηφίων)

⁵ Συγκεκριμένα, στα άρθρα 2-4, τα κράτη-μέλη καλούνται να επιδιώξουν με τρόπο ενεργό την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών αναφορικά με τη συμμετοχή τους στην πολιτική, **μέσω νομικών μέτρων και θετικών δράσεων.**

⁶ Σύσταση 84/635

υποψηφιοτήτων, της πρόσληψης και της προώθησης των γυναικών στους τομείς, στα επαγγέλματα και στα επίπεδα όπου οι γυναίκες υπό-εκπροσωπούνται, κυρίως στις υπεύθυνες θέσεις. Με τον τρόπο αυτό, η αρχή της ισότητας εντάχθηκε **σε μία πιο ουσιαστική λογική της ενίσχυσης των ίσων ευκαιριών για την κατάκτηση της πραγματικής ισότητας.**⁷

Στο ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ημερ. 13/3/2012 περιλαμβάνεται η αναγκαιότητα υιοθέτησης ποσοτώσεων προκειμένου να αυξηθεί ο αριθμός των γυναικών στα κέντρα λήψης πολιτικών αποφάσεων. Το ψήφισμα καλεί τα πολιτικά κόμματα να καταρτίζουν τους εκλογικούς συνδυασμούς στη βάση του «ένα προς ένα». Τούτο εισήχθη με επιτυχία στη Γαλλία, Ισπανία, Βέλγιο, Σλοβενία, Πορτογαλία, Πολωνία και θα πρέπει να εξεταστούν ως πιθανή επιλογή.

Η επιτυχία ωστόσο των εκλογικών ποσοτώσεων των δύο φύλων στην αύξηση της πολιτικής εκπροσώπησης των γυναικών εξαρτάται από

- Το σχεδιασμό του συστήματος των ποσοτώσεων
- Τους κανόνες κατάταξης και
- Τις κυρώσεις για τη μη συμμόρφωση

Δυο κύριοι τύποι κυρώσεων για μη συμμόρφωση

(α) απόριψη της λίστας πριν από τις εκλογές (νομικές κυρώσεις)

(β) οικονομικές κυρώσεις (χρηματικές κυρώσεις)

Ωστόσο, μία ολοκληρωμένη στρατηγική για την αντιμετώπιση του προβλήματος πρέπει να περιλαμβάνει, εκτός από νομικά δεσμευτικά μέτρα, όπως είναι οι ποσοτώσεις, και μη δεσμευτικά μέτρα, όπως προγράμματα εκπαίδευσης σχετικά με τη διάσταση του φύλου που απευθύνονται στην κοινωνία των πολιτών και ξεκινούν από μικρή ηλικία καθώς και εκστρατείες ευαισθητοποίησης στα ΜΜΕ προκειμένου να εξασφαλιστεί δίκαιη και ισόρροπη κάλυψη των ανδρών και των γυναικών υποψηφίων στις εκλογές και να ελέγχονται τα ΜΜΕ προκειμένου να εντοπίζονται κρούσματα μεροληψίας σε σχέση με το φύλο. Θεωρώ ότι τα ΜΜΕ και η εκπαίδευση είναι εξίσου σημαντικοί παράγοντες που συμβάλουν στην

---

⁷ Γ. Γεραπετρίτης, Ισότητα και Θετικά Μέτρα, Εκδόσεις Α. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή, 2007

αλλαγή των κοινωνικών στερεοτύπων και την ενθάρρυνση της προβολής των γυναικών ως προτύπων.

Κλείνοντας, θέλω να τονίσω ότι το ζήτημα της συμμετοχής των γυναικών στην πολιτική ζωή του τόπου δεν είναι απλώς ένα γυναικείο ζήτημα. Είναι ένα ζήτημα που αφορά όλη την κοινωνία ως θέμα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και κοινωνικής δικαιοσύνης. Αν και αναγνωρίζω ότι η κοινωνία μας έχει προχωρήσει πολύ, εντούτοις θεωρώ ότι έχει ακόμη πολλά να κατακτήσει. **Θέλω ωστόσο να καταστήσω σαφές ότι η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική ζωή του τόπου είναι ένα στοιχείο που οι γυναίκες καλούνται για ακόμα μία φορά να κερδίσουν, δείχνοντας, με τη ψήφο τους, εμπιστοσύνη σε γυναίκες υποψήφιες. Θα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι η επιτυχία αυτής της προσπάθειας σε μεγάλο βαθμό εξαρτάται από τις ίδιες τις γυναίκες. Σας ευχαριστώ.**

Ελίζα Σαββίδου
Επίτροπος Διοικήσεως
και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων